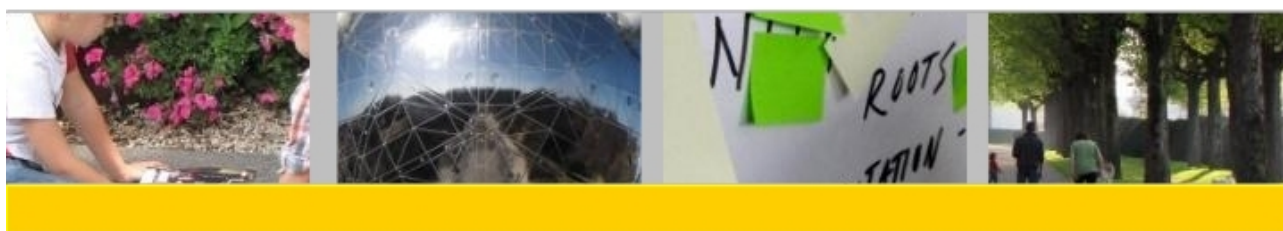

Raport z dyskusji warsztatowej
przeprowadzonej w ramach
konferencji „O mieście z mieszkańcami. Dialog polsko-francuski.”
23-24 października 2013

Moderatorka warsztatu i autorka raportu:
Joanna Stefańska

CEL WARSZTATÓW

Celem warsztatów było uzyskanie pomocy w zaplanowaniu konsultacji publicznych dotyczących działań, które Zachęta mogłaby podejmować u siebie, gościnnie, jak też w przestrzeni miejskiej, wspólnie z różnymi partnerami i na rzecz różnorodnych grup społecznych. Warsztaty były poprzedzone spacerem po Placu Małachowskiego przy którym mieści się Zachęta, oraz prezentacją dotyczącą wyników badań psychologów środowiskowych dotyczących funkcjonowania społecznego i postrzegania placu.

Wytyczne dla moderatorów dotyczące pracy z grupą obejmowały następujące zagadnienia:

- cel ogólny -> cele szczegółowe: Jakie będą Wasze cele operacyjne?
- powiązanie celów szczegółowych z działaniami: Jak chcecie realizować cele szczegółowe?
- dobór uczestników projektu (mieszkańcy, inne grupy) i sposoby oraz zakres ich zaangażowania: Ilu uczestników projektu przewidujecie? Jak będą reprezentowane poszczególne grupy odniesienia? Jak chcecie dotrzeć do potencjalnych uczestników projektu? W jakiej roli będą występować? Uzasadnijcie propozycję
- wybór metod pracy z uczestnikami projektu: Jakie metody zbierania informacji od uczestników projektu chcecie zastosować? Jak będziecie z nimi się kontaktować, uzgadniać działania i wnioski? Kto przygotowywałby raport zawierający wnioski końcowe i rekomendacje? Uzasadnijcie propozycję
- uzupełnienie diagnozy: Jakich dodatkowych informacji, poza tymi, które znalazły się w materiałach informacyjnych, potrzebowalibyście planując działania?
- zakres potrzebnych informacji: Jakich informacji przede wszystkim będziecie potrzebować od uczestników projektu? Sformułujcie zasadnicze pytania, na które chcielibyście znaleźć odpowiedź.
- harmonogram: ile czasu potrzebowalibyście na realizację działań? - rozpiszcie na działania
- rola osób planujących i realizujących działania z mieszkańcami: Jak widzicie Waszą rolę w projekcie jako osób planujących konsultacje?
- obszary ryzyka: Jakie rodzaje ryzyka związanego z realizacją założonych celów dostrzegacie? Jakie działania minimalizujące te ryzyka proponujecie podjąć?
- ewaluacja: Na czym powinna polegać? Kiedy powinna być przeprowadzona? Na jakie główne pytania chcielibyście uzyskać odpowiedź w jej trakcie?

Ze względu na krótszy od planowanego czas trwania warsztatu oraz duże zmęczenie uczestników warsztatu, decyzją moderatorki, do dyskusji wybrano tylko niektóre tematy:

1. Możliwe działania Zachęty w najbliższym sąsiedztwie, które umożliwiłyby zidentyfikowanie i nawiązanie kontaktów z różnymi grupami docelowymi.
2. Identyfikacja możliwych partnerów (i/lub grup docelowych) dla planowanych konsultacji.
3. Określenie, jakich informacji brakuje, by rozpocząć planowanie procesu konsultacyjnego.
4. Ewaluacja, określenie kryteriów powodzenia procesu konsultacji.

PRZEBIEG WARSZTATÓW

Warsztat odbył się w środę 29 października 2013, w siedzibie Zachęty, w godzinach 18:15-19:40. W warsztatach brało udział blisko 80 osób, rozdzielonych pomiędzy 8 stołów. Pracę przy każdym stole organizował inny moderator, dyskusja przy poszczególnych stołach była prowadzona w różnych językach – po polsku, angielsku lub francusku. Niniejszy raport jest sprawozdaniem z pracy jednej z takich grup.

Grupa liczyła 6 osób o następujących specjalnościach: architekt krajobrazu, socjolog-animatore kultury, dwoje studentów gospodarki przestrzennej, pracownik Komisji Europejskiej, pracownik Fundacji Schumanna. Wszyscy zadeklarowali zainteresowanie procesem konsultacji społecznych jako takich i bardzo ograniczone dotychczasowe kontakty z Zachętą.

Dyskusja była prowadzona w języku polskim.

Propozycje i wypowiedzi uczestników były zapisywane na papierze dużego formatu, który był wyłożony na stole w sposób widoczny dla wszystkich. Niniejszy raport zawiera ich podsumowanie.

MOŻLIWE DZIAŁANIA ZACHĘTY W SĄSIEDZTWIE

W odpowiedzi na pytanie „Co może dziać się na Placu Małachowskiego?” uczestnicy warsztatu zaproponowali szereg aktywności, które Zachęta mogłaby podjąć celem nawiązania kontaktów z różnymi grupami docelowymi w sąsiedztwie. Propozycje były wpisywane przez uczestników na post-itach, a następnie omawiane i grupowane. W ten sposób wyłoniły się cztery kategorie możliwych działań:

1. Wyjście sztuki na zewnątrz

- wystawy na zewnątrz Zachęty (na placu), wernisaże, instalacje interaktywne;
- wystawy tematyczne – np. „Młodej Zachęty” czyli prace studentów pobliskiej ASP lub wystawy renomowanych artystów, którzy byłiby np. rezydentami Zachęty przez tydzień.
- wydarzenia tematyczne na placu, np. obchody Konstytucji 3 Maja w nawiązaniu do Małachowskiego, lub uświetnienie obchodów 10-lecia Polski w Unii Europejskiej poprzez prezentację dzieł sztuki współczesnej.

2. Działania edukacyjne z różnymi grupami docelowymi:

- zajęcia ze studentami pobliskich uczelni, umożliwienie studentom realizowania na placu swych projektów uczelnianych (z zakresu sztuki, ale też nauk społecznych, animacji kultury, antropologii i in.);
- prowadzenie lekcji popularyzujących sztukę w pobliskich szkołach;
- prowadzenie stałych działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

3. **Animacja** w przestrzeni publicznej

- wprowadzenie na pl. Małachowskiego animatorów kultury, co pozwoliłoby przyciągnąć przechodniów i zmienić tranzytowy charakter placu;
- pokazy sztuki użytkowej na placu;
- wspólne (artyści z mieszkańcami) tworzenie elementów na placu (np. malowanie ławek);
- warsztaty z artystami dla mieszkańców, pobudzające kreatywność, pod hasłem „zostań artystą”. Rola Zachęty jako instytucji zachęcającej do rozwoju kreatywnego potencjału mieszkańców;
- gry miejskie.

4. **Tworzenie miejsc z animacją** – stworzenie nowych obiektów na placu Małachowskiego oraz ich programu

- uliczna kawiarnia artystyczna w stylu World Cafe jako miejsce stałej rozmowy, spotkania z artystami;
- stoliki do gry, np. szachy zaprojektowane przez artystę związanego z Zachętą;
- Imprezy artystyczne osadzone w lokalnym kontekście – np. konkurs „Plac Małachowskiego za 100 lat” lub wspólna wystawa artystów i mieszkańców „Plac Małachowskiego we Wspomnieniach”.
- Koncerty w pobliskim kościele;
- Miejsce o nazwie Obserwatorium Artystyczne (w nawiązaniu do kopuły pobliskiego kościoła, gdzie mieściło się niegdyś obserwatorium).

Dodatkowo, padła propozycja, by punktem wyjścia do planowania konsultacji społecznych dotyczących działań w przestrzeni publicznej i kontaktów Zachęty z różnymi grupami docelowymi, była antykonferencja typu open space pod hasłem: „Zachęta bliżej ludzi – JAK?”

IDENTYFIKACJA MOŻLIWYCH PARTNERÓW I GRUP DOCELOWYCH

1. W związku z akcjami polegającymi na **wyjściu sztuki na zewnątrz** mogłyby zostać zaangażowane następujące osoby i instytucje:
 - Zarząd Dróg Miejskich / Zarząd Terenów Publicznych (administratorzy placu Małachowskiego)
 - Muzeum Etnograficzne
 - Akademia Sztuk Pięknych
 - Fundacja Kronenberga
 - pobliskie gimnazjum i przedszkole
 - liceum im. M. Reja
 - biuro Komisji Europejskiej przy ul. Jasnej
 - pobliski teatr
 - szczególnie wydarzenia mogłyby dodatkowo być atrakcyjne dla specyficznych, innych partnerów, np.:
 - Wystawy dotyczące historii lub przyszłości placu Małachowskiego – studenci, mieszkańcy Warszawy
 - Wystawa 10 Lat Polski W UE – biuro Komisji Europejskiej, polscy artyści znani za granicą
 - wystawa o Konstytucji 3 Maja – historycy z UW, teatry uliczne, specjalista od biografii Małachowskiego, zainteresowani kuratorzy

2. Adresatami i partnerami **działań edukacyjnych** mogą być:
 - pobliskie szkoły (gimnazjum, liceum, przedszkole)
 - studenci następujących kierunków/uczelni: gospodarka przestrzenna, architektura krajobrazu, animacja kultury, kulturoznawstwo, Akademia Sztuk Pięknych
3. Działania **animacyjne w przestrzeni publicznej** mogłyby być prowadzone we współpracy z:
 - organizacje pozarządowe zajmujące się animacją (na przykład Towarzystwo Inicjatyw Twórczych Ę);
 - studenci animacji kultury w Instytucje Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego;
 - małe organizacje pozarządowe (np. rozpoczynające działalność) lub grupy studentów, dla których okolica Zachęty mogłaby się stać swoistym laboratorium działań animacyjnych.
4. Tworzenie **miejsz z animacją** wymagałoby trwałych zmian w przestrzeni placu Małachowskiego, dlatego konieczne byłyby kontakty z następującymi partnerami:
 - władze dzielnicy;
 - konserwator zabytków;
 - zawodowi facylitatorzy;
 - partnerzy Zachęty;
 - kościół (szczególnie w odniesieniu do wykorzystania jego wnętrza na koncerty).

JAKICH INFORMACJI BRAKUJE BY ROZPOCZĄĆ KONSULTACJE?

W wyniku burzy mózgów, uczestnicy warsztatu zidentyfikowali szereg zagadnień, które wymagają zebrania możliwie kompletnych informacji przed rozpoczęciem procesu konsultacji. Wskazania te można potraktować także jako pośredni wskaźnik (niektórych) źródeł ryzyka.

Obszary niepewności dotyczyły:

1. Kwestii strategicznych

- Czy zespół Zachęty ma wspólną wizję i potrafi spójnie ją komunikować?
- Czy pracownicy Zachęty opowiadają o niej z pasją?
- Czy Zachęta jest gościnna?
- Po co robimy te konsultacje?
- Jak zakomunikujemy partnerom i odbiorcom nasz cel?
- Co już się dzieje w mieście i jak to powiązać z działaniami Zachęty i tym, co się dzieje na placu Małachowskiego?
- Czy obszar działania Zachęty można/trzeba rozszerzyć, np. na Plac Piłsudskiego?

2. Wizji konsultacji jako procesu

- Co zaoferujemy ludziom w zamian za udział w konsultacjach?
- Które kwestie podlegają konsultacjom, a które nie?

3. Partnerów

- Jakie są potrzeby społeczne w okolicy, czy i jak Zachęta może się do nich odnieść?
- Co inne okoliczne instytucje myślą o działaniach na plac Małachowskiego?

4. Kwestii organizacyjnych, administracyjnych, prawnych

- Jaka jest podstawa prawna by móc korzystać z przestrzeni publicznej wokół Zachęty?
- Kto decyduje o zagospodarowaniu i programie okolic Zachęty (w szczególności placu Małachowskiego)?
- Jakie są wymagane pozwolenia by prowadzić różnego rodzaju działania?
- Skąd weźmiemy pieniądze na działanie?
- Kto może być patronem działań na placu Małachowskiego aby osiągnąć duży efekt PR?

EWALUACJA, OKREŚLENIE KRYTERIÓW POWODZENIA PROCESU KONSULTACJI

W wyniku dyskusji o tym, jakie efekty mógłby przynieść proces konsultacji, uczestnicy zaproponowali następujące kryteria sukcesu planowanych działań Zachęty. Kryteria te odnoszą się zarówno do zmiany wizerunku Zachęty i jej okolicy, jak i do efektów konsultacji na poziomie nawiązania trwałych i twórczych kontaktów z różnymi partnerami.

1. Zmiana funkcjonowania Placu Małachowskiego

- dużo więcej ludzi obecnych na placu w celu innym niż tranzyt (powtórzenie badania psychologów środowiskowych)
- poprawa postrzegania placu jako miejsca
- przychodzą tu rodziny z dziećmi

2. Zmiana wizerunku i funkcjonowania Zachęty i jej okolicy

- doniesienia o wydarzeniach obecne w mediach i na serwisach społecznościowych
- badanie CBOS (za 10 lat) dotyczące wizerunku Zachęty – ludzie wiedzą o organizowanych tu wydarzeniach, kojarzą je z dobrze spędzonym czasem, uznają Zachętę i plac za inspirujące, ciekawe miejsce, gdzie jest zawsze fajnie, z którego są dumni i wysyłają tam turystów
- Zachęta jako instytucja przynosi dochód

3. Kontakty z partnerami

- zaangażowanie różnych instytucji w działania na placu
- różne instytucje (nie tylko Zachęta) są inicjatorami działań w przestrzeni placu

POSUMOWANIE I KOMENTARZ MODERATORKI

Mimo znaczącego zmęczenia, uczestnicy warsztatu z dużym zaangażowaniem brali udział w dyskusji. Były to osoby zainteresowane bardziej procesem konsultacji w ogóle, a niewiele wiedzące o specyficznych uwarunkowaniach i kontekście, w jakim działa Zachęta. Dlatego dyskusja miała raczej charakter ogólny i eksploracyjny.